

Beretning for 2009

Beretningsåret 2009 har på mange måder været et godt år, hvor der skete nogle spændende ting for Historisk Samfund for Roskilde Amt, og så har haft vores sædvanlige foredrag og udflugter.

Jeg vil først kort ridse den del af vores aktiviteter op. Det første foredrag var en slags fortsættelse af to artikler, som cand. scient. og Ph.d. Johnny Grandjean Gøgsig Jakobsen tidligere har skrevet til vores årbog om dominikanerne i Roskilde. I foredraget behandlede han dominikanernes kloster og deres liv i Roskilde. Han tog atter udgangspunkt i, at Roskilde var en af de vigtigste byer i Norden. De havde lagt deres kloster lidt øst for domkirken – omtrent der, hvor "Roskilde Kloster" ligger. Han redegjorde for, hvordan et sortebrødre kloster var opbygget, og hvordan det fungerede i Roskilde i omkring 300 år. Det var meget spændende på denne måde, at få føjet en ny dimension til den viden, som han tidligere har delagtiggjort os i.

Det næste arrangement var den årlige generalforsamling – som jeg senere vender tilbage til – og her var der traditionen tro et foredrag efter det formelle møde. I 2009 viste en række af landets biografer den store film "Operation Walküre", og det mente vi var en passende lejlighed til at belyse den tyske modstand mod Hitler og den retsudvikling der var i Tyskland i perioden fra 1933 til 1945. Jeg har beskæftiget mig meget med netop denne del af det tredje riges historie, og derfor holdt jeg et foredrag om dette meget vigtige emne. Den tyske modstandsbevægelse var ikke en entydig størrelse med et fælles mål, der var mange forskellige interesser involveret, og de gjorde det svært at nå frem til en aktiv handling, selv om der i perioden er mange planer og forsøg, så er det egentlig først da Claus Graf Schenk von Stauffenberg bliver overbevist om, at der skal handles, at der sker noget. Hele denne historie kan ikke fortælles i et enkelt foredrag, fordi der trods alt kommer ny viden frem hele tiden.

Sidst på foråret havde vi arrangeret en "kør-selv-tur" til Holbæk Museum, hvor en lille flok drog op til et meget interessant provinsbymuseum. Der er 12 forskellige huse, som dækker perioden fra 1600-tallet til langt op i 1800-tallet, og som dækker en lang række af en provinsbys forskellige aktiviteter lige fra en skole til en meget velbevaret købmandsgård med en flot købmandsbutik.

Efter sommerferien var vi igen på sporet, og denne gang var det en to-dagestur til Lolland og Falster, hvor der blev gjort rigtig

mange stop ved forskellige lokaliteter, således at deltagerne fik et meget flot indtryk af øernes topografi og af deres historie. Der blev tid til både at se kirker, parker og godser. Og bl.a. parken ved Corselitze med Danmarks ældste træ og et gammelt ishuse til opbevaring af vinteren is vakte stor interesse.

I løbet af efteråret holdt vi 3 foredrag, hvor vi i det første tog et meget aktuelt udgangspunkt, idet vi havde fået Ph.d.-studerende Anne Solgaard til at holde et foredrag med relation til klimatopmødet i København. Hun fortalte om "Hvad iskerner fortæller os om fortidens klima", og hun fortalte ud fra sine erfaringer med de store undersøgelser af Grønlands indlandsis. Her kom hun bl.a. ind på, at klimahistorie viser, at der i tidens løb har været meget store klimaskift. Efter foredraget – som for mange gav en helt anderledes viden, end den som vi normalt formidler i vores foredrag – var der som sædvanlig en meget stor spørgelyst.

En af de "begivenheder" som i de senere år har præget Roskilde er renoveringen af Roskilde Domkirke. Hver gang vi kom på Stændertorvet eller i nærheden af kirken fra andre sider, blev vi mindet om det store arbejde, der var i gang, fordi en meget stor del af kirken var dækket af et kæmpemæssigt hvidt telt. Det var lykkedes os at få for domkirkens byggetekniske leder Ole Højlund og formanden for Kirkebygningsudvalget Per Hors til at komme for at fortælle os om det fantastiske arbejde. Men det der gjorde det særlig spændende, var de mange helt fantastiske billeder, som de brugte til at illustrere det store arbejde.

Rygtet om arbejdet på kirkens tag var også nået helt til Sydamerika, hvor en tysk naver hørte om det, og straks brød han op, for det var et arbejde, som han gerne ville deltage i. Den handling var et meget præcist udtryk for den entusiasme, som alle håndværkerne udviste under arbejdet med renoveringen.

Da Historisk Samfund holdt sit næste foredrag, kom vi ned på jorden – ja nærmest under jorden, da lektor Gorm Bruun Hansen holdt foredrag om Roskilde Sparekasses grundlæggelse og mændene bag. Vi kom i foredraget bogstaveligt ned i sparekassens gamle kælder, hvor man har fundet en del arkivalier fra sparekassens første tid. Gorm Bruun Hansen fortalte om de mænd, der havde stået bag dannelsen af sparekassen og om den betydning som sparekassen fik for byens befolkning.

Den årbog, som vi udgav i 2009 har en ganske særlig historie. Allerede i 1988 havde en gruppe historikere og arkæologer sat sig for at beskrive området mellem Roskilde Fjord og Køge Bugt fra jernalderen og indtil nyere tid. Men projektet blev aldrig færdigt, og for en del år siden fik Historisk Samfund en henvendelse

fra museumsinspektør Ulla Fraes Rasmussen. Hun ville vide, om vi ville være interesseret i at være med til at få projektet på skinner og evt. udgive bogen. I første gang sagde vi, at det ville vi gerne, og så gik der et par år, fordi vi ville gøre en række årbøger færdige først.

Derfor kom vi først rigtigt i gang i 2008, hvor der kom noget mere konkret på bordet, og jeg havde de første drøftelser med projektgruppens ankermand museumsinspektør ved Nationalmuseet Poul Grønder-Hansen. Vi blev enige om, at vi gerne ville forsøge, at udgive bogen i 2009, og derfor blev arbejdet intensiveret, og der blev lavet en køreplan. I den sidste fase kom både Køge Museum og Roskilde museum til at indgå som nære samarbejdspartnere. Da projektet var noget dyrere end vores sædvanlige årbog, besluttede vi at søge støtte fra fonde og kommuner. Og vi fik da også støtte fra Køge, Stevn, Greve, Solrød og Roskilde kommuner samt fra Lisa og Gudmund Jørgensens Fond, og vi er meget glade og taknemmelige for alle bidrag.

Bogen blev færdigproduceret i to udgaver, hvoraf I kender den ene, nemlig den årbog I modtog inden jul i 2009. Den anden udgave – kaldet museumsudgaven – har samme indhold som årbogen, men med et stift papbind og en anden forsidetekst, fordi den er til salg på museerne.

Det var til tider en svær opgave, men alle besværlighederne forsvandt, da det færdige produkt blev afleveret fra bogtrykkeren, og det er med tilfredshed, at jeg takker alle der har deltaget i projektet. Jeg vil dog især trække en frem igen, og det er Henrik Denman, som endnu en gang har sat bogen op til det flotte resultat, som I har set.

Den sidste begivenhed jeg vil omtale er generalforsamlingen i slutningen af marts 2009. Vi har igennem mange år på de årlige generalforsamlinger valgt hele bestyrelsen inkl. de medlemmer, som repræsenterer kontakten til de tre store museer. Men da der kom et ønske fra Roskilde Museum om, at de gerne selv ville udpege deres repræsentant i vores bestyrelse, så begyndte vi at arbejde med en ændring af vores vedtægter. På generalforsamlingen i 2009 blev det derfor vedtaget at museerne selv udpeger deres repræsentant i vores bestyrelse. Dermed blev antallet af ordinære generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer reduceret til 9, og de skal alle sidde i 2 år.

Roskilde Museum, Køge Museum og Vikingskibsmuseet har alle tre meget hurtigt efter generalforsamlingen udpeget deres repræsentanter til Historisk Samfunds bestyrelse. Det drejer sig om Jens Ulriksen, Ulla Fraes Rasmussen og Louise Kæmpe Henriksen, som alle tre er indtrådt i vores bestyrelse på lige fod

med de generalforsamlingsvalgte, og der skal lyde en tak til dem fordi de gerne vil være med til at sikre en god forbindelse fra museerne til Historisk Samfund og omvendt.

Ud over vedtægtsændringerne var der ikke de store og revolutionerende ting på dagsordenen – og så var der genvalg! Hele bestyrelsen takkes for det udførte arbejde i 2009, og jeg er glad for den gode start i 2010.